

[Undervisningsministeren.]

virksomhed, som er planlagt inden for ESRO, og rådet peger på, at den udvikling, som forventes at ville finde sted inden for de områder, som ESRO dækker, utvivlsomt vil åbne tekniske muligheder inden for blandt andet telekommunikation, navigation og meteorologi.

Inden for telekommunikation er der allerede sket en sådan udvikling, at der i øjeblikket foregår indgående internationale drøftelser af problemerne i forbindelse med oprettelse af et system af telekommunikationssatellitter. Fra dansk side er man således repræsenteret i drøftelserne af problemerne i forbindelse med de europæiske landes deltagelse i et kommende internationalt telesatellitsamarbejde. For en videreudvikling af dette samarbejde vil det have den største interesse, at man følger de erfaringer, som ESRO forventes at få med hensyn til udviklingsarbejdet inden for satellitområdet, og der søges derfor etableret en nødvendig koordination på de pågældende områder.

En ganske betydelig del af ESROs udgifter vil gå til placering af kontrakter i industrivirksomheder i medlemslandene, og herved vil den europæiske industri få muligheder for at løse komplicerede udviklingsopgaver og derigennem indhøste værdifulde erfaringer. Også mere indirekte vil medlemslandene gennem ESRO få del i den tekniske udvikling, som rumforskningen indebærer.

Som en ren forskningsorganisation skulle ESRO få de samme muligheder som CERN for at etablere et forskningssamarbejde med videnskabelige institutioner og forskere uden for Vesteuropa. Oprettelsen af ESRO skulle således kunne medvirke til at fremme FNs resolutioner om fredelig udnyttelse af verdensrummet.

Tre stater har foreløbig ratificeret ESRO-konventionen, nemlig Schweiz, Storbritannien og Holland. Den svenske rigsdag har bemyndiget regeringen til at ratificere konventionen, og i øvrigt er ratifikationsproceduren i de andre lande så fremskreden, at det forventes, at konventionen kan træde i kraft 1. januar 1964. Hertil kræves, at 6 stater har ratificeret, og at bidragene fra disse stater andrager mindst 75 pct.

Blandt disse stater skal være Frankrig og de stater, på hvis territorier ESRO-anlæggene skal opføres, medmindre der træffes særlige aftaler, der sikrer anlæggenes drift.

De stater, der har tiltrådt overenskomsten om oprettelsen af den forberedende kommission, er Danmark, Norge, Sverige, Vesttyskland, Frankrig, Italien, Holland, Belgien, Storbritannien, Spanien, Schweiz og Østrig. Alle disse lande har med undtagelse af Norge og Østrig undertegnet ESRO-konventionen inden udløbet af den i konventionen fastsatte frist og kan således blive medlem af ESRO ved ratifikation af konventionen. Dersom Norge og Østrig senere ønsker at tiltræde konventionen, kan det ske ved enstemmig beslutning af samtlige medlemsstater i organisationens råd.

Kommissionen har godkendt en protokol for privilegier og immuniteter, og denne protokol, som skal ratificeres, er foreløbig underskrevet af 8 stater, deriblandt Danmark.

Under forudsætning af, at ESRO træder i virksomhed den 1. januar 1964, vil Danmarks bidrag til ESRO i 1964 kunne anslås til 1,8 mill. kr., og dette beløb er indarbejdet i forslaget til finansloven for finansåret 1964-65.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, tillader jeg mig at indstille forslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Statsministeren (J. O. Krag): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om en investeringsfond for Færøerne m. v.

Forslaget om oprettelse af denne investeringsfond må ses som en fortsættelse af de støtteordninger, der er gennemført siden hjemmestyreordningen af 1948 med det formål at udvikle et stabilt og konkurrencedygtigt erhvervsliv på Færøerne.

Færøernes erhvervsliv er ensidigt baseret på fiskeri, og øernes eksport består næsten udelukkende af fisk eller fiskeprodukter. Denne ensidige erhvervsstruktur gør Færøernes økonomi særdeles følsom over for konjunktursvingninger, og en af opgaverne for støtteforanstaltningerne har derfor været at skabe forudsætningerne for en differen-

[Statsministeren.]

tiering af erhvervslivet, i første række gennem oprettelse af virksomheder til forædling af fisk.

Efter forholdsvis store investeringer i årene efter 2. verdenskrig på grundlag af de betydelige tilgodehavender, Færøerne havde oparbejdet i krigsårene som en af hovedleverandørerne af fersk fisk til det britiske marked, opstod der i begyndelsen af 1950'erne en alvorlig erhvervskrise, som satte investeringsvirksomheden i stå og medførte kapitalknaphed og arbejdsløshed.

I 1950'erne gennemførtes en række foranstaltninger, der tilsigtede at skabe det finansielle grundlag for en fornyelse og udbygning af fiskerflåden, der var stærkt forældet. I 1955 oprettedes Færøernes Realkreditinstitut som et låneinstitut for fiskerfartøjer. Lån fra dette institut tillige med lån fra Kongeriget Danmarks Fiskeribank og tilskudslån fra den færøske landskasse har stort set kunnet dække fiskerflådens kapitalbehov. Sammen med de finansieringsmuligheder for andre produktive investeringer, som er tilvejebragt ved egnsudviklingsloven og loven om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder, der begge gælder for Færøerne, må den direkte støtte til erhvervslivet stort set anses for tilstrækkelig, også for de nærmeste år.

Som følge af vanskelige afsætningsforhold for fisk og den mangelfulde udvikling af en række offentlige anlæg, som er nødvendige for udbygningen af erhvervslivet, har Færøerne kun i beskedent omfang fået del i den almindelige økonomiske fremgang, som har præget de vestlige lande gennem de senere år.

Med henblik på at fremme udbygningen af veje og havne — og fornyelsen af fiskerflåden — blev der ved lov nr. 174 af 5. juni 1959 givet hjemmel til at meddele statsgaranti op til 4 mill. kr. årlig i finansårene 1959-60—1963-64 for lån, der optages af hjemmestyret. Allerede i efteråret 1961 anmodede landsstyret om drøftelser med regeringen om fortsat og udvidet støtte. For at tilvejebringe et overblik over det samlede offentlige og private investeringsbehov på Færøerne i de kommende år blev der efter aftale mellem regeringen og landsstyret iværksat en undersøgelse.

Af den over undersøgelsen udarbejdede rapport af 17. april 1962 fremgår, at det samlede investeringsbehov i finansårene 1962-63—1966-67 kan opgøres til ca. 420 mill. kr., fordelt med 218 mill. kr. på private og 202 mill. kr. på offentlige investeringer. For så vidt angår de private investeringer, må det som nævnt forventes, at erhvervsvirksomhederne i de nærmeste år i fornødent omfang vil være sikret finansieringsmuligheder. Ifølge hjemmestyreordningen påhviler finansieringen af bygge- og anlægsarbejder inden for de som særanliggende overtagne områder, f. eks. vejanlæg og elforsyning, udelukkende hjemmestyret, medens anlægsopgaver, der er fællesanliggende, f. eks. havne og skoler, finansieres af staten og hjemmestyret i fællesskab efter nærmere ved lovgivning eller praksis fastlagte fordelingsregler. Opgjort efter disse regler påhviler det de færøske myndigheder at tilvejebringe ca. 140 mill. kr. til finansieringen af offentlige investeringer i den nævnte periode. De færøske kommuners andel, 21,2 mill. kr., forventes dækket ad sædvanlige kanaler, herunder ved optagelse af lån i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Den færøske landskasses kapitalbehov, ca. 81 mill. kr., må for halvdelens vedkommende tilvejebringes ved lån, i det væsentlige optaget hernede. Også kapitalbehovet til udbygning af elforsyningen, der varetages som en fælleskommunal opgave, må i vidt omfang dækkes ved lån-optagelse. Da det imidlertid vil være vanskeligt for de færøske myndigheder at optage disse lån på det danske lånemarked, foreslås det, at staten træder hjælpende til ved oprettelse af en investeringsfond på 60 mill. kr., der fra og med finansåret 1964-65 i løbet af seks år tilvejebringes med 10 mill. kr. årlig. En på denne måde på forhånd fastlagt ramme, som er afpasset efter det konstaterede behov, vil bidrage til at skabe grundlag for en på længere sigt hensigtsmæssig udvikling af grundlaget for det færøske erhvervslivs vækst.

Som det fremgår af rapporten om investeringsbehovet på Færøerne, må der i de nærmeste 5-7 år forventes foretaget offentlige og private investeringer af en størrelsesorden af over 400 mill. kr. Så store investeringer i løbet af relativt kort tid vil gøre det nødvendigt nøje at følge den økono-

[Statsministeren.]

miske udvikling, bl. a. for at sikre finansiel stabilitet, hindre unødige likviditetsproblemer og undgå unødigt forstærket efterspørgsel efter arbejdskraft med deraf følgende fare for affolkning af den nyanskaffede fiskerflåde.

Dette synspunkt har det færøske hjemmestyre tilsluttet sig, og der er nu ved lagtingslov oprettet et økonomisk råd for Færøerne.

Til støtte for regeringens bedømmelse af de af landsstyret og det færøske økonomiske råd udarbejdede planer må det anses for påkrævet, at der etableres en fast kreds af økonomisk sagkyndige, som til stadighed kan følge udviklingen på Færøerne. Der har længe eksisteret et — i de seneste år stærkt voksende — behov for et organ, som regeringen kunne konsultere i færøske økonomiske spørgsmål, og der foreslås derfor nu oprettet et sådant rådgivende udvalg.

Lovforslaget har været forelagt det færøske hjemmestyre og er tiltrådt af lagtinget i den foreliggende form. Jeg skal dog tilføje, at det — hvilket også er meddelt hjemmestyret — fra regeringens side er en forudsætning, at forslaget vil kunne opnå bred tilslutning her i det høje ting.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger og til den over investeringsbehovet på Færøerne afgivne rapport af 17. april 1962, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om oprettelse af et efteruddannelsesinstitut for præster.*

Lovforslaget må ses i sammenhæng med de bestræbelser, der har været gjort i de senere år inden for en række faggrupper for at efterkomme de stigende krav om efteruddannelse.

Kirkeministeriet modtog allerede i 1960 et andragende fra pastoralseminariet om en årlig bevilling til fortsættelseskursus for præster. Dette andragende byggede på et memorandum, indsendt til direktionen for pastoralseminariet af det udvalg, der i 1958 var nedsat af direktionen for at gennemarbejde spørgsmålet om efteruddannelse for præster.

Når ministeriet nu finder tiden moden til at fremsætte lovforslag om et efteruddannelsesinstitut, skyldes det den glædelige kendsgerning, at J. C. Hempels legatfond ved gavebrev af 3. april 1962 har givet tilsagn om, at de legatfonden tilhørende ejendomme i Søllerød by og sogn til sin tid vil blive overdraget kirkeministeriet eller en kirkelig institution, der skal anvende ejendommene til formål, der fremmer kirkeligt-kulturelt og økumenisk arbejde. Selv om der muligvis går mange år, inden overdragelsen kan finde sted, er det dog allerede besluttet, at præsternes efteruddannelsesinstitut senere skal have til huse i den smukke ejendom „Vatelunden“, som med meget ringe til- og ombygning vil være særdeles velegnet til dette brug. Det er rimeligt også ved dette lovforslags fremsættelse at takke fabrikant Hempel og hustru for den storstillede gave. I bemærkningerne til lovforslaget er der redegjort for ejendomsoverdragelsen, og jeg skal derfor ikke her komme ind på nærmere enkeltheder.

I den årrække, der vil gå, inden de endelige planer kan realiseres, må efteruddannelsesinstituttet arbejde i lejede lokaler, på højskoler eller andre egnede steder. Vigtigt er det imidlertid, at instituttet snarest muligt oprettes, og at der vælges en styrelse, som kan gå i gang med at udarbejde retningslinjerne for efteruddannelsen. Herved vil man også kunne indhøste en del erfaring, som kan få værdi, når instituttet tager sin endelige form i forbindelse med overtagelse af „Vatelunden“. Der er i bemærkningerne til lovforslagets § 2 redegjort for styrelsens sammensætning.

I juli 1962 nedsatte kirkeministeriet et midlertidigt Vatelundsudvalg, som i december samme år afgav en kort betænkning vedrørende de praktiske og teoretiske problemer, der knytter sig til oprettelsen af efteruddannelsesinstituttet. Det siges her, at undervisningen dels skal have til formål at give deltagerne en ajourføring og opriskning af universitetsundervisningen, navnlig i de eksegetiske fag, der må anses for de vigtigste for præsterne. Dernæst må der finde en uddybelse og videreførelse sted af de mere praktisk-teologiske fag (homiletik, kateketik etc.). Men udvalget finder tillige, at instituttet bør være et sted, hvor præster